

مجله پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تبریز
دوره ۳۴ شماره ۱ فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۱ صفحات ۶۲-۵۶

بررسی بتالاکتام‌های وسیع الطیف (ESBLs) تیپ TEM در ایزوله‌های اشریشیاکلی به وسیله روش‌های فنوتیپی و ژنوتیپی

محمد مهدی سلطان دلال: مرکز تحقیقات مقاومت میکروبی، گروه پاتوبیولوژی، بخش میکرب شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
فرناز شامکانی: گروه میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، واحد بین المللی، تبریز، ایران
محمد کاظم شریفی یزدی: گروه آزمایشگاهی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
جلیل فلاح: گروه میکروب شناسی، انستیتو بیوانفورماتیک تهران، تهران، ایران
محمد حسین سروش برحقی: گروه میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
هدروشا ملاآقامیرزایی: گروه پاتوبیولوژی، بخش میکرب شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران
آیلار صباغی: گروه پاتوبیولوژی، بخش میکرب شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
ترانه پیمان‌عابدی محتسب: گروه پاتوبیولوژی، بخش میکرب شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
محمد آذر سا: گروه پاتوبیولوژی، بخش میکرب شناسی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
رضا قوطاسلو: گروه میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران
محمد تقی اخی: گروه میکروب شناسی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران، نویسنده رابط:

E-mail: M_T_Akhi@yahoo.com

دریافت: ۸۹/۱۱/۱۱ پذیرش: ۹۰/۴/۱

چکیده

زمینه و اهداف: آزمون‌های بتالاکتام‌های وسیع‌الطیف یکی از دلایل بروز مقاومت دارویی در ایزوله‌های اشریشیاکلی است. هدف از این تحقیق بررسی الگوهای حساسیت آنتی بیوتیکی نسبت به آنتی بیوتیک‌های بتالاکتام و تحقیق پیرامون وجود ژن (TEMbla) در ایزوله‌های اشریشیاکلی جمع‌آوری شده از نمونه‌های بالینی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: در مدت ۵ ماه، ۱۸۸ ایزوله اشریشیاکلی از بیمارستان‌های امام رضا (ع) و شهید مدنی تبریز و مراکز درمانی خوی جمع‌آوری و از طریق تست‌های افتراقی، تعیین هویت شدند. برای تعیین الگوی حساسیت جدا شده‌ها نسبت به آنتی بیوتیک‌ها، از روش Disk diffusion استفاده گردید. تولید ESBLs در ایزوله‌های مقاوم به سفنازیدیم بوسیله CDT تعیین گردید. PCR جهت کشف وجود ژن (TEMbla) مورد استفاده قرار گرفت.

یافته‌ها: از ۹۴ ایزوله جمع‌آوری شده از تبریز به ترتیب ۲۹ (۳۰/۸۵٪) و ۳۸ (۴۰/۴۲٪) مورد مقاوم به سفنازیدیم و سفوناکسیم بودند که در میان آنها ۳۸ (۵۶/۷۱٪) ایزوله به عنوان تولیدکننده ESBL تشخیص داده شدند. هفت و هشتادون درصد (۷/۸۹٪) از ایزوله‌های تولیدکننده ESBL حاوی ژن bla_{TEM} بودند. ۹۴ ایزوله جمع‌آوری شده از خوی ۲۴ (۲۵/۵۳٪) مورد مقاوم به سفنازیدیم و ۲۵ (۲۶/۵۹٪) ایزوله مقاوم به سفوناکسیم کشف گردید.

در میان ایزوله‌های مقاوم به بتالاکتام‌ها ۲۴ (۵۲/۱۲٪) مورد تولیدکننده ESBL بدست آمد که ۱۲/۵٪ از آنها حاوی ژن bla_{TEM} بودند. **نتیجه‌گیری:** تشخیص این نوع مقاومت‌ها با استفاده از روش‌های مولکولی به همراه روش‌های فنوتیپی و کنترل مصرف آنتی بیوتیک‌ها امری ضروری تلقی می‌شود.

کلیدواژه‌ها: اشریشیاکلی، تبریز، خوی، مقاومت آنتی بیوتیکی، ESBL، bla_{TEM}

مقدمه

همکارانش در سال ۲۰۰۱ نشان دادند که اکثر شیوع ESBLs در ایالات متحده، مربوط به خانواده TEM می‌باشد (۷).

میزان ESBLs در سویه های ایزوله شده از کشورهای مختلف و همچنین در یک کشور از یک بیمارستان با بیمارستان دیگر متفاوت است (۹) امروزه بیش از ۱۱۹ تیپ TEM شناسایی شده است (۱۰). بنابراین بررسی و شناسایی این سویه ها به منظور تشخیص این نوع مقاومت امری مهم تلقی می‌شود (۱۱). برای شناسایی بتالاکتامازهای وسیع الطیف بهترین روش، یک غربالگری اولیه برای حساسیت کاهش یافته نسبت به آنتی بیوتیک های پیشنهادی (CLSI) Clinical and laboratory standards institute است و سپس انجام آزمون های تاییدی، به منظور اثبات اثر سینرژیسیم، بین یک نشانگر سفالوسپورین و یک مهارکننده بتالاکتامازی می‌باشد (۱۲).

هدف از انجام این تحقیق، تعیین الگوی حساسیت آنتی بیوتیکی و بررسی وجود ژن بتالاکتامازی TEM با استفاده از پرایمرهای یونیورسال به وسیله روش PCR در ایزوله‌های اشرشیاکلی بیمارستان های آموزشی - درمانی امام رضا (ع) و شهید مدنی شهر تبریز و مراکز درمانی شهر خوی می‌باشد.

مواد و روش‌ها

در یک مطالعه توصیفی - مقطعی تعداد ۱۸۸ ایزوله اشرشیاکلی، در مدت ۵ ماه بصورت تصادفی ساده از بیمارستان های امام رضا (ع) و شهید مدنی شهر تبریز و مراکز درمانی شهر خوی جمع آوری گردید و از طریق کشت بر روی محیط‌های انتخابی EMB، سیمون سیترات آگار، TSI اوره و SIM تعیین هویت شدند.

برای تعیین الگوی حساسیت آنتی بیوتیکی، سوسپانسیون معادل نیم مک فارلند از تمام ایزوله ها تهیه و در محیط کشت مولر هیتتون آگار (Merck, Germany) کشت داده شد. سپس از دیسک های آنتی بیوتیکی تهیه شده از شرکت Mast شامل، سفنازیدیم (۳۰ μg)، سفوناکسیم (۳۰ μg)، نالیدیکسیک اسید (۳۰ μg)، کوتریماکسازول (۱/۲۵ μg)، آموکسی سیلین (۳۰ μg)، استریپتوماکسیم (۱۰ μg) جنتامایسین (۱۰ μg)، سیپروفلوکساسین (۵ μg)، کلرامفنیکل (۱۰ μg) و ایمی پنم (۱۰ μg) جهت آنتی بیوگرام روی محیط مزبور قرار داده و نتایج بعد از ۱۸ تا ۲۴ ساعت انکوباسیون در دمای ۳۷ درجه سانتیگراد با استفاده از دستورالعمل CLSI مورد بررسی قرار گرفت.

کلیه ایزوله های مقاوم به سفنازیدیم به منظور تأیید تولید ESBL با آزمون CDT (Combined Disk Test) مورد ارزیابی قرار گرفتند. در این آزمون، سوسپانسیون معادل نیم مک فارلند از ایزوله‌ها تهیه و بر روی محیط مولر هیتتون آگار کشت داده شد سپس دیسک های سفنازیدیم و سفنازیدیم-کلاولانیک اسید (۳۰ μg / ۱۰ μg)، سفوناکسیم و سفوناکسیم-کلاولانیک اسید (۳۰ μg / ۱۰ μg) به فاصله حداقل (۲/۵ سانتی متر) از یکدیگر بر

اشرشیاکلی، یک پاتوژن فرصت طلب از خانواده آنتروباکتریاسه بوده و اغلب عفونت هایی مثل عفونت‌های کلیه، مثانه، زخم، ریه و مننژها را ایجاد می‌کند. هر کدام از این عفونت‌ها می‌توانند منجر به سپتی سمی شده و تهدید کننده زندگی باشند. بر این اساس اشرشیاکلی یکی از پاتوژن های اصلی عفونت های بیمارستانی محسوب می‌شود (۲-۱). مقاومت‌های آنتی بیوتیکی به عنوان یک مشکل اساسی در درمان و کنترل عفونت‌ها محسوب می‌شوند (۳).

مکانیسم‌های مقاومت‌های باکتریایی در برابر آنتی بیوتیک‌ها، مختلف و متفاوت می‌باشند، اما یکی از این مکانیسم‌های مقاومتی، که برای ما بسیار مشکل ساز شده است، تولید آنزیم-های بتالاکتامازی در باکتری‌ها می‌باشد.

این آنزیم‌ها از طریق هیدرولیز هسته مرکزی آنتی بیوتیک‌های بتالاکتام باعث غیر فعال شدن آن‌ها می‌شوند. بتالاکتامازها انواع مختلفی دارند، که از آن جمله می‌توان به آنزیم TEM اشاره نمود. این آنزیم‌ها قادر بودند آنتی بیوتیک‌های گروه پنی‌سیلین، سفالوسپورین‌ها و نیز آزترونام را هیدرولیز نمایند.

در واقع بروز موتاسیون های نقطه ایی در سکانس اسید آمینه-ای بتالاکتامازهای اولیه نظیر TEM-1، TEM-2، باعث اشتقاق و پیدایش این آنزیم های جدید و وسیع الطیف گردید که امروزه آن‌ها را تحت عنوان ESBLs می‌شناسند (۴). ESBLs در تقسیم بندی که توسط Bush، Jacoby و Medeiros، به ۴ گروه اصلی از ۱ تا ۴ طبقه بندی شدند (۵).

ESBL گروه A، پلازمیدهای مربوط به بتالاکتاماز هستند، که فقط در باسیل‌های گرم منفی شرح داده شده اند و سبب هیدرولیز پنی‌سیلین، سفالوسپورین ها با طیف کم و وسیع می‌شوند. بیشتر سویه‌های تولید کننده ESBL دارای موتانت های TEM-1، TEM-2 و SHV-1 از باکتری‌های اشرشیاکلی و کلبسیلا پنومونیه می‌باشند.

گروه B، شامل متالوپروتئازها می‌باشند که قادر به هیدرولیز کرباپنم‌ها هستند. گروه C، عموماً کروموزومی بوده و با فرکانس بالا در میان اتروباکتر کلوآکه گزارش شده است (۶). گروه D، بتالاکتامازها با قدرت هیدرولیز زیاد علیه اکساسیلین و کلوکساسیلین هستند و اسید کلاوونیک به طور ضعیف از فعالیت آن‌ها جلوگیری می‌کند (۷).

اولین بار در سال ۱۹۶۵ این آنزیم از سویه E.coli، از کشت خونی فردی به نام Temoneria در آتن جدا شد (۸). اولین بار این نوع مقاومت در سال ۱۹۸۳ گزارش شد. Paterson و همکاران در سال ۲۰۰۴ به بررسی میزان شیوع ESBL در طی سال های ۱۹۸۳ الی ۲۰۰۴ در میان سویه های باکتریایی پرداختند. نتایج حاصل از این تحقیق حاکی از افزایش سویه های مولد ESBLs در طی این سال ها می‌باشد (۶). Bradford و

یافته‌ها

در مدت ۵ ماه، ۱۸۸ ایزوله اشرشیاکلی، از بیمارستان های امام رضا (ع) و شهید مدنی شهر تبریز و مراکز درمانی شهر خوی جمع آوری گردید که از این تعداد ۹۴ ایزوله از مرکز آموزشی و درمانی تبریز و ۹۴ ایزوله از مراکز درمانی شهر خوی می باشد.

از ۹۴ ایزوله تبریز، ۶۳ ایزوله مربوط به بیمارستان امام رضا (ع) و ۳۱ ایزوله مربوط به بیمارستان شهید مدنی می باشد. این ایزوله ها از نمونه های ادرار جدا سازی شدند. نتایج حاصل از آنتی بیوگرام به شرح زیر می باشد: در نمونه های جمع آوری شده از تبریز ۲۹ ایزوله (۳۰/۸۵٪) مقاوم به سفنازیدیم و ۳۸ ایزوله (۴۰/۴۲٪) مقاوم به سفوتاکسیم و کمترین میزان مقاومت مربوط به ایمی پنم بود. در نمونه های جمع آوری شده از خوی ۲۴ ایزوله (۲۵/۵۳٪) مقاوم به سفنازیدیم و ۲۵ ایزوله (۲۶/۹۵٪) مقاوم به سفوتاکسیم و کمترین میزان مقاومت مربوط به ایمی پنم بود. الگوی مقاومتی ایزوله های تبریز و خوی نسبت به ۱۰ آنتی بیوتیک به کار گرفته شده در شکل شماره ۱ نمایان است.

در میان ایزوله های مقاوم به سفنازیدیم و سفوتاکسیم جمع آوری شده از تبریز سی و هشت ایزوله (۵۶/۷۱٪) و در نمونه های جمع آوری شده از خوی ۲۴ ایزوله (۵۲/۱۲٪) با آزمون CDT تولید کننده آنزیم ESBL تشخیص داده شدند (شکل ۲).

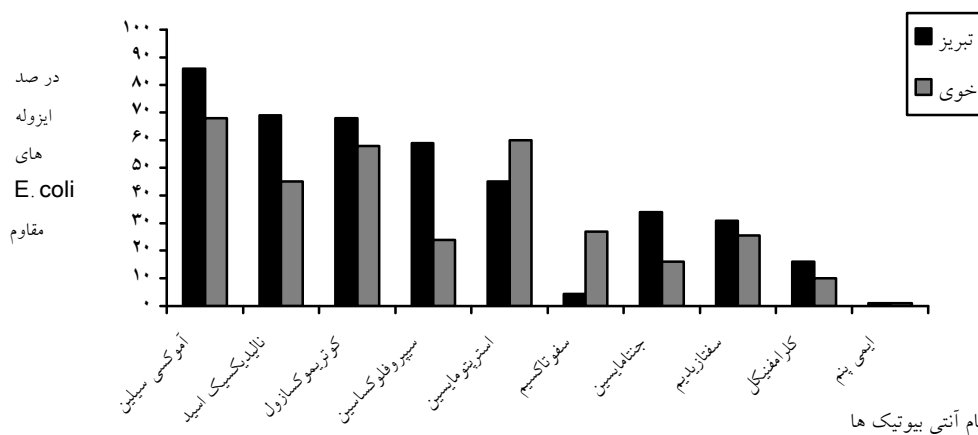
نتایج واکنش PCR بر روی ایزوله های تولید کننده ESBL این گونه بود که در تبریز ۳ ایزوله (۷/۸٪) و در خوی ۳ ایزوله (۱۲/۵٪) حاوی ژن blaTEM بودند (شکل ۳).

روی محیط قرار داده و پس از ۲۴ ساعت انکوباسیون در دمای ۳۷ درجه سانتی گراد اگر قطر هاله عدم رشد اطراف دیسک های حاوی اسید کلاولانیک پنج یا بیشتر از پنج میلی متر از دیسک های بدون مهار کننده بزرگتر باشد، سویه مورد نظر را با در نظر گرفتن ضوابط CLSI، می توان ESBL مثبت گزارش کرد (۱۳).

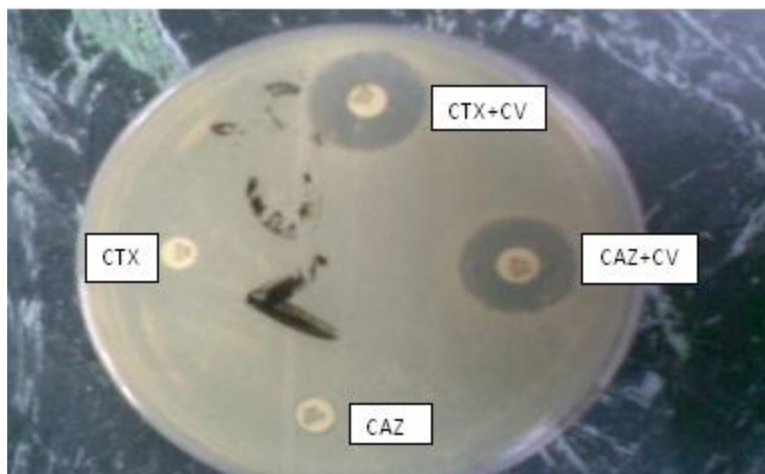
استخراج DNA ایزوله های مقاوم از طریق پروسه جوشاندن انجام گرفت. برای بررسی وجود ژن blaTEM در ایزوله ها از پروسه PCR بهره گرفته شد. برای این منظور واکنش PCR را در حجم نهایی ۲۵ μl شامل: ۲ μl DNA استخراج شده، ۲ میکرولیتر (۲/۵ μl MgCl₂ (mM۵۰) بافر ۱۰X، ۱ میکرولیتر (۱ μl Taq DNA polymerase) (۱۰۰ mM dNTP، (Fermentase, Litvania) ۱۴/۵ μl آب مقطر استریل، ۱/۵ μl پرایمر ۵۰ Pmol/μl از هر کدام (Bioneer, Germany)،
 F:5'TAATCAGTGAGGCAGACCTATCTC3'
 R:5' GAGTATTCAACATTTCCGTGTC 3'
 انجام داده شد (۱۴).

برنامه زمانی دستگاه ترموسایکلر در طی ۳۵ سیکل برای تولید محصول (۶۳۷ bp) شامل موارد ذیل، First Denaturation ۹۴ درجه سانتیگراد ۳ دقیقه، Denaturation بعدی ۹۴ درجه سانتیگراد ۱ دقیقه، Annealing در ۶۲ درجه سانتیگراد بمدت ۱ دقیقه، Extension ۷۲ درجه سانتیگراد ۱ دقیقه و Last Extension ۷۲ درجه سانتیگراد ۱۰ دقیقه تنظیم شد. الکتروفورز محصول PCR در آگاروز ۰/۸٪ با مارکر ۱۰۰ bp انجام شد.

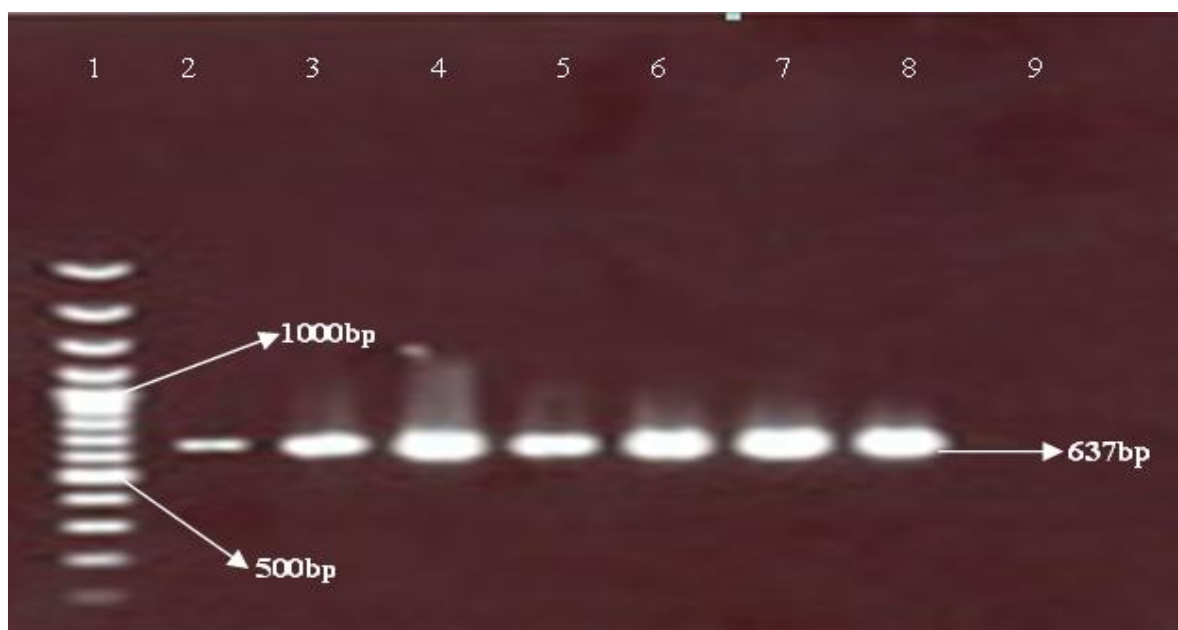
پس از رنگ آمیزی با اتیدیم بروماید (Fermentase) زیر نور UV نتایج مورد بررسی قرار داده شد. از سویه E.coli، ۷۸۵۲، وبه عنوان کنترل مثبت ژن blaTEM استفاده شد. داده ها به وسیله روش های آمار توصیفی (فراوانی - درصد) وبا استفاده از نرم افزار آماری SPSS.13 مورد بررسی قرار گرفت.

شکل ۱: مقاومت آنتی بیوتیکی سویه های E. coli مورد بررسی در این مطالعه

شکل شماره ۲: تشخیص فنوتیپی تولید کننده های ESBL (CDT) : قطر هاله عدم رشد در اطراف دیسک های حاوی مهار کننده اسید کلاوولانیک (CV) ≥ 5 بزرگتر از دیسک های حاوی سفنازیدیم (CAZ) و سفوتاکسیم (CTX) بدون مهار کننده است.

شکل شماره ۳: الکتروفورز ژل آگارز، ژن TEM در ایزوله های E.coli

چاهک ۱: ساین مارکر ۱۰۰ bp

چاهک ۲: کنترل مثبت: E.coli ۷۸۰۲

چاهک ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸: ایزوله های واجد ژن TEM

چاهک ۹: کنترل منفی

بحث

بعلت استفاده گسترده از عوامل ضد باکتریایی وسیع الطیف از قبیل آنتی بیوتیک های خانواده بتالاکتام با طیف وسیع، مشکل ظهور مقاومت های دارویی در این چند دهه اخیر، به شدت رو به وخامت است و تا زمانیکه تجویز بی رویه آنتی بیوتیک ها بدین صورت ادامه داشته باشد، این مشکل یعنی شیوع ژنوتیپ ESBLs در میان سویه ها امری عادی تلقی می شود (۱۶).

از زمانی که موجوداتی تحت عنوان باکتری ها شناخته شد بشر به دنبال یافتن دارویی مؤثر علیه آنها بوده است. از طرفی باکتری ها نیز با استفاده از مکانیسم های مختلف نسبت به آنتی بیوتیک ها از خود مقاومت نشان می دهند (۱۵). مقاومت آنتی بیوتیکی بلافاصله پس از چند سال از مصرف انبوه آنتی بیوتیک ها، در جوامع انسانی ایجاد شده و بصورت های مختلف تکی و یا چند دارویی دیده می شوند (۲).

این نوع مقاومت در ایران بیشتر از سایر کشورهای جهان است که این به دلیل مصرف خودسرانه آنتی بیوتیک های بتالاکتام می باشد. بنابراین تشخیص و شناسایی ارگانیزم های مولد آنزیم های بتالاکتامازی امری مهم می باشد (۱۷).

در مطالعه حاضر نیز این مطلب بررسی شد که ایزوله ها (۴/۵)٪ نسبت به ۳ یا تعداد بیشتری از آنتی بیوتیک ها از خود مقاومت نشان دادند. در میان ایزوله های مقاوم به سفنازیدیم و سفوتاکسیم از تبریز ۳۸ ایزوله (۵۶/۷۱)٪ و در ایزوله های مقاوم از خوی ۲۴ ایزوله (۵۲/۱۲)٪ تولید کننده آنزیم ESBL بودند و نتایج واکنش PCR روی ایزوله های مقاوم این گونه بود که در تبریز ۳ ایزوله (۷/۸)٪ و در خوی ۳ ایزوله (۱۲/۵)٪ حاوی ژن bla_{TEM} بودند و ایزوله های دارای ژن TEM نسبت به سفالوسپورین های وسیع الطیف از خود مقاومت زیادی را نشان دادند.

در این رابطه تحقیقات مشابهی در ایران صورت گرفته است: در تحقیقی که توسط سلطان دلال و همکاران در سال ۱۳۷۸ بر روی ۲۰۰ ایزوله E.coli در تهران انجام گرفت ۱۱۵ (۸۹/۸)٪ ایزوله تولید کننده آنزیم های ESBL بودند که از این تعداد ۷۴ (۵۷/۸)٪ حاوی ژن TEM بودند (۱۴).

در سال ۱۳۸۶ تحقیقی توسط حسین زادگان و همکارانش در دانشگاه علوم پزشکی لرستان در رابطه با میزان شیوع ESBL در سویه های E.coli در بیمارستان شهدای عشایر شهر خرم آباد انجام شد، از مجموع ۲۲۵ نمونه، ۵۳ مورد (۲۳/۵۵)٪ از نظر ESBL مثبت بودند و از این تعداد ۷ مورد حاوی ژن TEM بودند (۱۸).

در طی تحقیقی که توسط شاهچراغی و همکارانش در پاییز ۱۳۸۶ در انسیستو پاستور ایران صورت گرفت، بدین نتیجه رسیدند که از کل ۲۰۰ نمونه بالینی E.coli، ۱۰۵ مورد (۵۲/۵)٪ ESBL مثبت و از این تعداد ۱۲ مورد (۶)٪ حاوی ژن TEM بودند (۹). میزان شیوع ژن TEM در تحقیقی که توسط میرصالحیان و همکاران در سال ۱۳۷۸ بر روی ۳۳ ایزوله E.coli انجام گرفت (۳۹/۴)٪ گزارش شد (۱۹). در سال ۱۳۸۶ مسجیدیان و همکاران نشان دادند که از ۱۴۸ سویه E.coli، (۳۹/۴)٪ حاوی ژن TEM بودند (۲۰).

میزان شیوع این ژن در کشور های مختلف وحتىی از یک بیمارستان به بیمارستان دیگر متفاوت است. Corinne Arpin و همکارانش بر اساس تحقیقی که در سال ۱۹۹۹ در بیمارستانی واقع در جنوب غربی فرانسه انجام دادند، مشخص کردند که در میان ۱۵۸۴ نمونه از سویه های خانواده انتروباکتریاسه، ۳/۵٪ از این سویه ها، می توانند این آنزیم های طیف وسیع را تولید کنند (۲۱). Mirelis et al. بر اساس تحقیقی که در ۲۰۰۱ انجام داد، به یک افزایش بیش از ۲/۱٪ در شیوع سویه های E.coli مولد ESBLs اشاره نمود. ولی این میزان در سال ۲۰۰۷ به یک افزایش ۱۴٪ رسیده است که به نوعی می توان از این پدیده بعنوان یک

فاجعه طبیعی نام برد. Antonio Sorlozano et al (۲۲) سوش - های تولید کننده ESBLs: نتایج منتشره در تحقیقات علمی مختلف، مربوط به ژن های ESBLs، نشان می دهد که درصد سویه های E.coli تولید کننده ESBLs در کشورهای چین، ژاپن و در شهر شیکاگو، به ترتیب ۲۴/۵٪، ۸-۵٪ و ۴۶٪ می باشد (۲۵-۲۳).

در تحقیقی که توسط Hong Fang و همکاران در سال های ۲۰۰۱ الی ۲۰۰۶ انجام شد نشان دادند که از ۸۷ ایزوله E.coli که به روش فنوتیپی ESBL تشخیص داده شدند ۶۳٪ حاوی ژن TEM بودند (۲۶). در سال ۲۰۰۷ Emilio David Valverde و همکاران در طی مطالعه که بر روی ۱۱۲۷۲ نمونه E.coli جمع آوری شده از بیمارستان سلامانسا در اسپانیا انجام دادند نشان دادند که ۱۳۰ (۱)٪ نمونه تولید کننده آنزیم های ESBL بودند که از این تعداد (۲۲/۱)٪ حاوی ژن TEM بودند (۲۷).

با توجه به این که الگوی مقاومتی در کشورهای مختلف از جمله ایران (در شهرهای مختلف) متفاوت است بهتر است برنامه هایی اتخاذ شود که با جلوگیری از مصرف بی رویه و خودسرانه آنتی بیوتیک ها توسط افراد و رعایت بهداشت بیماران به یک الگوی مقاومتی یکسان برسیم که پزشکان نیز بتوانند تجویز درستی را داشته باشند.

نتیجه گیری

با توجه به مطالعه انجام شده می توان بیان کرد که اشریشیاکلا یکی از باکتری هایی است که مولد آنزیم های ESBL از جمله تیپ TEM می باشد (۲۸). بادر نظر گرفتن مقاومت بالای سویه ها به آنتی بیوتیک های بتالاکتام، ضرورت شناسایی کامل ESBLها توسط آزمایشگاه، شناخت مکانیسم های مقاومت ESBLها توسط پزشکان و استفاده از آنتی بیوتیک های دارای قدرت ممانعت کننده بتالاکتام، در کاهش ظهور مقاومت بسیار مؤثرند.

از آنجا که روش های فنوتیپی به تنهایی در شناسایی سویه های مولد این آنزیم ها کافی نیست استفاده از روش های مولکولی در کنار روش های فنوتیپی بسیار مفید است (۲۹).

تقدیر و تشکر

این مقاله نتیجه طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی تبریز- شعبه بین المللی ارس و دانشگاه علوم پزشکی تهران می باشد و نویسندگان مراتب تقدیر و تشکر خود را از مسئولین محترم هر دو دانشگاه اعلام می دارند.

از کلیه کارکنان بیمارستان های آموزشی- درمانی امام رضا (ع) و شهید مدنی تبریز و مراکز درمانی شهر خوی که در جمع آوری ایزوله های مورد مطالعه ما را یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

- Jeong SH, Bae I, Lee JH, Sohn SG, Kang GH, Jeon GJ. Molecular Characterization of Extended-Spectrum Beta-lactamases Produced by clinical Isolates of Klebsiella Pneumoniae and Escherichia coli from a Korean Nationwide Survey. *J Clin Microbiol* 2004; **42**(7): 2902-2906.
- Pitout JD, Hossain A, Hanson ND. Phenotypic and Molecular Detection of CTX-M-B-Lactamases Produced by Escherichia Coli and Klebsiella Spp. *J Clin Microbiol* 2004; **42**(12): 5715-5721.
- John P. Burke MD. Infection control-A problem for patient safety. *N Engl J Med* 2003; **348**: 619-651. Peterson L. Antibiotic policy and prescribing strategies for therapy of extended-spectrum B-lactamase producing Enterobacteriaceae; the role of piperacillin-tazobactam. *Clinical Microbiology & Infection* 2007; **14**(1): 181-184.
- Mesa Rj, Blanc V, Cortes P, Gonzalez J, Blanch V. Extended-Spectrum Beta Lactamases Producing Enterobacteriaceae In Different Environments (Humans, Food, Animal Farms & Sewage). *Ofor J Med* 2006; **58**(1): 211-215.
- Paterson DL, Bonmo RA. Extended-spectrum beta-lactamases; a clinical update. *Clin Microbiol Rev* 2005; **18**(4): 657-686.
- Bradford PA. Extended-Spectrum β -Lactamases in the 21st century: Characterization, epidemiology, and detection of this important resistance threat. *Clin Microbiol Rev* 2001; **14**(4): 933-951.
- Natural evolution of TEM-1 beta-lactamase; experimental reconstruction and clinical relevance. *Fems Microbiol Rev* 2010; **34**(6): 1015-1036.
- Shahcheragh F, Nasiri S, Neurath H. Presence of SHV and TEM lactamase genes in E. coli strains resistant to antibiotics isolated from clinical specimens from hospitals in Tehran. *Journal of Medical Microbiology, Iran J Med Microbiol* 2007; **1**(2): 1-8.
- Vakulenko S, Golemi D. Mutant TEM B-lactamase producing resistance to ceftazidim, ampicillins and B-lactamase inhibitors. *Antimicrob Agents Chemother* 2002; **46**(3): 646-653.
- Kurokawa H, Shibata N, Doi Y, Shibayama K, Kamachi KY, Yagi T, et al. A new TEM-derived extended-spectrum B-lactamase (TEM-91) with an R164C substitution at the loop confers ceftazidim resistance. *Antimicrob Agents Chemother* 2003; **47**(9): 2981-2983.
- Soltan Dallal MM, Sabbaghi A, Fallah Mehrabadi J, Molla Aghamirzaei H, Rastegar Lari A, Eshraghian MR, et al. Survey exist B-lactamase genes bla-SHV and bla-Amps (CITM, FOX) in clinical isolates of Escherichia coli. *J of Med Coun of Islamic Republic of Iran* 2010; **28**(3): 269-276.
- Clinical and Laboratory Standards Institute (CLSI). Performance Standards for Antimicrobial Susceptibility Testing. 16th Informational Supplement (M100-S16), CLSI, Wayne, PA 2006; **26**(3): 15-100.
- Soltan Dallal MM, Molla Aghamirzaei H, Fallah Mehrabadi J, Rastegar Lari A, Sabbaghi A, Eshraghian MR, et al. Molecular detection of TEM and Ampc(Dha,mox)-type broad spectrum beta-lactamases in clinical isolates of Escherichia coli; PCR method. *Tehran Univer J Med* 2010; **68**(6): 827-877.
- Brooks GF, Butel JS, More SA. Medical Microbiology. United States of America, McGraw Hill, 2000; PP: 145.
- Coudron PE, Moland ES, Thomson KS. Occurrence and Detection of AmpC beta-lactamases among Escherichiacoli, Klebsiella pneumoniae, and Proteus mirabilis isolate at a veterans medical center. *J Clin Microbiol* 2000; **38**(5): 1791-1796.
- Al-Jasser A. Extended-spectrum beta-lactamases (ESBLs); a global problem. *Kuwait Med J* 2006; **38**(3): 171-185.
- Hosseinzadegan H, Hasani A, Azadpor M, Soleiman Nejad S, Mohammadi F. Identification B-lactamase producing gram negative broad spectrum of bacteria isolated from clinical cases. *Iran J Experimen Sci* 2007; **1**(2): 33-38.
- Mirsalehian A, Akbari-Nakhjavani F, Peymani A, Kazemi B, Jabal Ameil F, Mirafshar SM. Prevalence of extended spectrum B-lactamase producing Enterobacteriaceae by phenotypic and genotypic methods in intensive care unit in Tehran. *Iran Daru* 2008; **16**(3): 169-173.
- Masjedian GF, Valehi F, Talebi A, Rastegar LA. Molecular evaluation of resistance to expanded antibiotics in Escherichia coli and Klebsiella pneumoniae. *Iran J Med Microbiol* 2007; **1**(2): 27-34.
- Bermudes H, Arpin F, Jude Z, El-Harrif C, Bebear C. Molecular epidemiology of an outbreak due to extended spectrum Beta-lactamases producing Enterobacteria in a French hospital. *Eur J Clin Microbiol Infect Dis* 1997; **16**(9): 523-526.
- Mirelis B, Navarro F, Miro' E, Mesa R, Coll P, Prats G. Community transmission of extended-spectrum Beta-lactamase. *Emerg Infect Dis* 2003; **9**: 1024-1025.
- Bell JM, Turnidge JD, Gales AC, Pfaller MA, Jones RN. Prevalence of extended spectrum beta-lactamase (ESBL)-producing clinical isolates in the Asia-Pacific region and South Africa: regional results from SENTRY Antimicrobial Surveillance Program (1998-99) *Diagn Microbiol Infect Dis* 2002; **42**: 193-198.
- Lewis MT, Yamaguchi K, Biedenbach DJ, Jones RN. In vitro evaluation of cefepime and other broad-spectrum beta-lactams in 22 medical centers in Japan: a phase II trial comparing two annual organism samples. The Japan Antimicrobial Resistance Study Group. *Diagn Microbiol Infect Dis* 1999; **35**: 307-315.
- Wiener J, Quinn JP, Bradford PA, Goering RV, Nathan C, Bush K, Weinstein RA. Multiple antibiotic-resistant

- Klebsiella and Escherichia coli in nursing homes. *JAMA* 1999; **281**: 517-523.
26. Fang H, Ataker F, Hedin G, Dornbusch K. Molecular epidemiology of extended-spectrum B-lactamases among Escherichia coli isolates collected in a Swedish hospital and its associated health care facilities from 2001 to 2006. *J Clin Microbiol Infect Dis* 2008; **46**(2): 707-712.
27. Valvered ED, Padilla TP, Hernandez AH. Prevalence of clinical isolates of Escherichia coli and Klebsiella spp. producing multiple extended-spectrum B-lactamases. *Diagn Microbiol Infect Dis* 2007; **56**: 433-437.
28. Pitout JDD, Laupland KB. Extended-spectrum B-lactamases producing Enterobacteriaceae; an emerging public-health concern. *Lancet Infect Dis* 2008; **8**: 159-166.
29. Rodriguez Bano J, Navarro MD, Romero L, Martinez Martinez L. Epidemiology and clinical features of infections caused by extended spectrum B-lactamase producing E.coli in non hospitalized patient. *J Clin Microbiol* 2004; **42**: 1089-1094.